

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๗/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

เรื่อง ขอให้ส่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้ยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคแนวร่วมเกษตรกรเป็นพรรคการเมืองตั้งแต่วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคหนึ่งสาขาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง ต่อมาพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๓ ว่าได้จัดหาสมาชิกพรรคแล้วมีจำนวน ๖,๑๕๕ คน และการจัดตั้งสาขาพรรค จำนวน ๔ สาขา ซึ่งแต่ละสาขามีคณะกรรมการสาขาพรรคละ ๗ คน ได้แก่

- (๑) สาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่ที่ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
- (๒) สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี
- (๓) สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่ที่ อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร
- (๔) สาขาพรรคลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่ที่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่

ครั้งวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคแนวร่วมเกษตรกรเพียงสามสาขาพรรค คือ ลำดับที่ ๑ ที่ ๒ และที่ ๔ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรค เนื่องจากมีกรรมการ ๓ คน คือ รองประธานสาขาพรรค เภรณัฐิกสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรค เป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามนัยข้อบังคับพรรคแนวร่วมเกษตรกร ข้อ ๕๕ กล่าวคือ เป็นผู้มีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนราษฎรนอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการสาขาพรรคไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๑

เมื่อครบกำหนดเวลาภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง (วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๕) พรรคแนวร่วมเกษตรกร ไม่สามารถดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบสี่สาขาในสี่ภาคได้ จึงเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

หัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกร ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ความว่า การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๓ ไม่ได้ เนื่องจากกรรมการขาดคุณสมบัตินั้น ได้แจ้งนายสมชาย ผ่องพูน นางสาวรัตนภรณ์ หวานใจ และนายอุทัย จำทิพพาที ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นรองประธานสาขาพรรค เจริญฤทธิสาขาพรรค และโฆษกสาขาพรรค ตามลำดับ มีที่อยู่ตามสำเนาทะเบียนบ้านอยู่นอกเขตพื้นที่ของสาขาพรรค จึงขอให้ดำเนินการจัดประชุมเลือกตั้งกรรมการขึ้นมาแทนกรรมการทั้งสามคนที่ขาดคุณสมบัติแต่มีได้แจ้งผลการดำเนินการว่าดำเนินการไปอย่างไร ทำให้ไม่สามารถดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบสี่สาขา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้องและคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคแนวร่วมเกษตรกรผู้ถูกร้องฟังได้ว่า พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถดำเนินการตั้งสาขาพรรคให้ได้สี่สาขา จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ ซึ่งบัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนเมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีที่พรรคแนวร่วมเกษตรกรไม่สามารถจัดตั้งสาขาพรรคได้ครบถ้วนภายในกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ จึงวินิจฉัยว่า มีเหตุสั่งยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกรได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังได้วินิจฉัยแล้วข้างต้น จึงให้ยุบพรรคแนวร่วมเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ